

Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας 2019

Κωνσταντίνος Σαραβάκος

ΚΕΦΪΜ
Μάρκος Δραγούμης

Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας 2019

Κωνσταντίνος Σαραβάκος

Η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας είναι η πρώτη μέρα του χρόνου που οι Ελληνίδες και οι Έλληνες έχουν την ευκαιρία να επιλέξουν οι ίδιοι τον τρόπο με τον οποίο θα διαχειριστούν το εισόδημά τους. Για το 2019, το ΚΕΦΙΜ υπολογίζει ως Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας την 30^η Ιουνίου. Για 180 από τις 365 μέρες του χρόνου θα εργαζόμαστε για το κράτος.

Κύρια ευρήματα:

- ▶ Σύμφωνα με τους στόχους του Προϋπολογισμού του 2019, η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας θα είναι φέτος η 30^η Ιουνίου. Για 180 από τις 365 μέρες του χρόνου θα εργαζόμαστε φέτος για το κράτος.
- ▶ Το 2019 θα δουλέψουμε 73 ημέρες για έμμεσους φόρους, 46 για άμεσους και 61 για κοινωνικές εισφορές.
- ▶ Η επίδοση της Ελλάδας είναι η τέταρτη χειρότερη μεταξύ των χωρών της ΕΕ, ενώ οι Έλληνες το 2018 ήταν οι πιο δυσαρεστημένοι μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ ως προς τη φορολογική επιβάρυνση που υφίστανται.
- ▶ Κάθε χρόνο από το 2009 και μετά προστίθενται κατά μέσο όρο 3,5 επιπλέον ημέρες εργασίας του μέσου πολίτη για το κράτος.
- ▶ Η συνολική επιβάρυνση από φόρους και εισφορές (78 δις το 2019) είναι σχεδόν διπλάσια από το ποσό που καταβάλλουν τα νοικοκυριά (42 δις το 2017) για την κάλυψη των βασικών αναγκών (στέγαση, διατροφή, μεταφορές, ένδυση κλπ).

Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας 2019: 30 Ιουνίου

Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του 2019, τα συνολικά φορολογικά έσοδα φέτος προβλέπεται να ανέλθουν στα €78 δις. Από αυτά, τα €31,4 δις αφορούν έμμεσους φόρους, τα €19,7 δις αφορούν άμεσους φόρους, ενώ €26,4 δις αντιστοιχούν σε κοινωνικές εισφορές. Οι φόροι επί του κεφαλαίου ανέρχονται στα €163 εκ.

Το διαθέσιμο Καθαρό Εθνικό Εισόδημα για το 2019 προβλέπεται να ανέλθει στα €158 δις.¹ Από τη διαίρεση των φορολογικών εσόδων με το καθαρό εθνικό εισόδημα, προκύπτει ότι οι Έλληνες και Ελληνίδες θα πρέπει φέτος να εργαστούν 180 ημέρες για το κράτος, ή με άλλα λόγια πως η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας για το 2019 θα είναι η 30^η Ιουνίου.

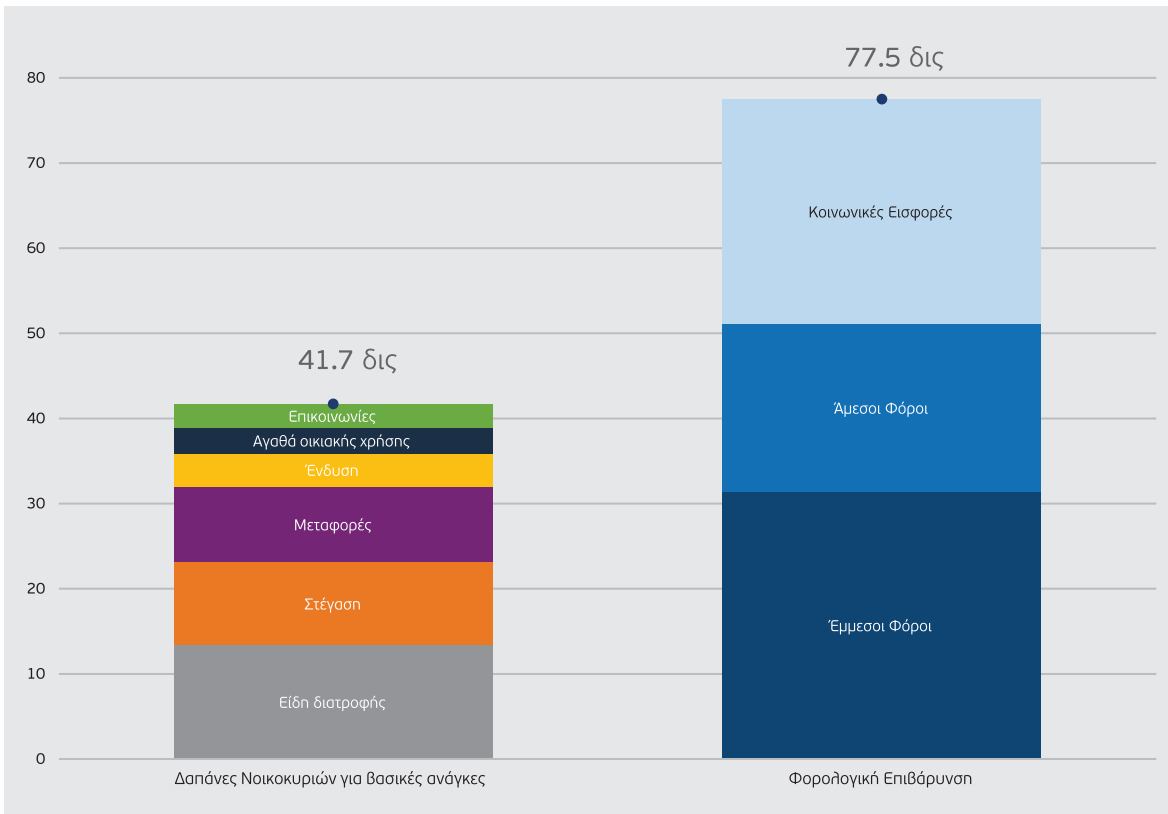
Πληρώνουμε σχεδόν τα διπλάσια σε φόρους από όσα δαπανούμε για τις βασικές μας ανάγκες

Ο μέσος όρος ετήσιων δαπανών των ελληνικών νοικοκυριών για την κάλυψη των βασικών αναγκών (διατροφή, ένδυση, στέγασση, οικιακά αγαθά, μεταφορές και επικοινωνίες)² ανέρχεται σε 42 δις ευρώ, την ίδια ώρα που η συνολική φορολογική επιβάρυνση των Ελλήνων πολιτών και των επιχειρήσεων αγγίζει τα 78 δις ευρώ.

1 Πρόβλεψη βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ για το 2017, την εκτιμώμενη ανάπτυξη του 2018 και την πρόβλεψη του Προϋπολογισμού για την ανάπτυξη το 2019.

2 Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών της ΕΛΣΤΑΤ, 2017 <http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SFA05/2017>

Γράφημα 1. Ετήσιες δαπάνες νοικοκυριών για βασικές ανάγκες και συνολική φορολογική επιβάρυνση (σε δις ευρώ)

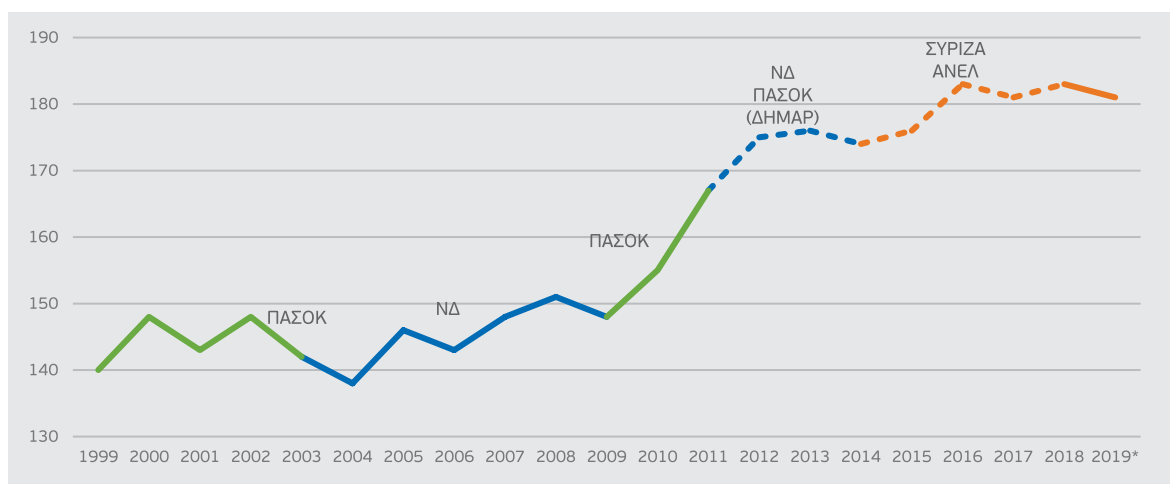
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: ΚΕΦίΜ, <http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SFA05/2017>

ΗΦΕ 2009-2018: Κάθε χρόνο και 3,5 παραπάνω ημέρες εργασίας για το κράτος

Σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2018, η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας πέρσι εκτιμάται ότι ήταν η 2^η Ιουλίου. Για το 2017, η Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας ήταν η 30^η Ιουνίου.

Η μεγάλη φορολογική επιβάρυνση των πολιτών μέσα στον χρόνο αποτυπώνεται στο Γράφημα 2. Από το 1999 ως το 2008, οι Έλληνες πολίτες κάθε χρόνο που περνούσε εργάζονταν κατά μέσο όρο 1 ημέρα παραπάνω για το κράτος. Κατά την περίοδο της δημοσιονομικής κρίσης (2009 μέχρι σήμερα), κάθε χρόνος που περνάει προσθέτει στον κάθε πολίτη κατά μέσο όρο 3,5 ημέρες εργασίας για το κράτος.

Γράφημα 2. Η εξέλιξη της Ημέρας Φορολογικής Ελευθερίας ανά κυβέρνηση, 1999-2019

*πρόβλεψη

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: ΚΕΦίΜ, <http://www.statistics.gr/el/statistics/eco>

4^η χειρότερη στην ΕΕ η επίδοση της Ελλάδας στην Ημέρα Φορολογικής Απελευθέρωσης του Ινστιτούτου Molinari

Το Οικονομικό Ινστιτούτο Molinari³ υπολογίζει την Ημέρα Φορολογικής Απελευθέρωσης (Tax Liberation Day) για όλα τα κράτη της ΕΕ τα οποία και κατατάσσει βάσει της επίδοσής τους, χρησιμοποιώντας μία εναλλακτική μεθοδολογική προσέγγιση ως προς την Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας του Tax Foundation που χρησιμοποιεί το ΚΕΦΙΜ⁴. Σύμφωνα με αυτή τη μεθοδολογία, η Ημέρα Φορολογικής Απελευθέρωσης για την Ελλάδα το 2019 ήταν η 10^η Ιουλίου.

Η Κύπρος, η Μάλτα και η Ιρλανδία παραμένουν για τέταρτη συνεχή χρονιά στις τρεις καλύτερες θέσεις. Η επιβάρυνση των Ελλήνων είναι μεγαλύτερη από αυτή των Σουηδών, των Φινλανδών, των Δανών και των Ιταλών (βλ. Γράφημα 3), όμως οι Έλληνες το 2018 ήταν οι πιο δυσσαρεστημένοι μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ ως προς τις υπηρεσίες που απολαμβάνουν βάσει της φορολογικής επιβάρυνσης που υφίστανται.

3 www.institutmolinari.org

4 Η βασική μεθοδολογική διαφορά μεταξύ των δύο προσεγγίσεων έγκειται στο γεγονός ότι το Molinari υπολογίζει την Ημέρα Φορολογικής Απελευθέρωσης βάσει αφενός των φόρων και των εισφορών και αφετέρου των μικτών αποδοχών ενός αντιπροσωπευτικού εργαζόμενου στην εκάστοτε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γράφημα 3. Ημερολόγιο Φορολογικής Απελευθέρωσης για το 2019 σύμφωνα με το Οικονομικό Ινστιτούτο Molinari

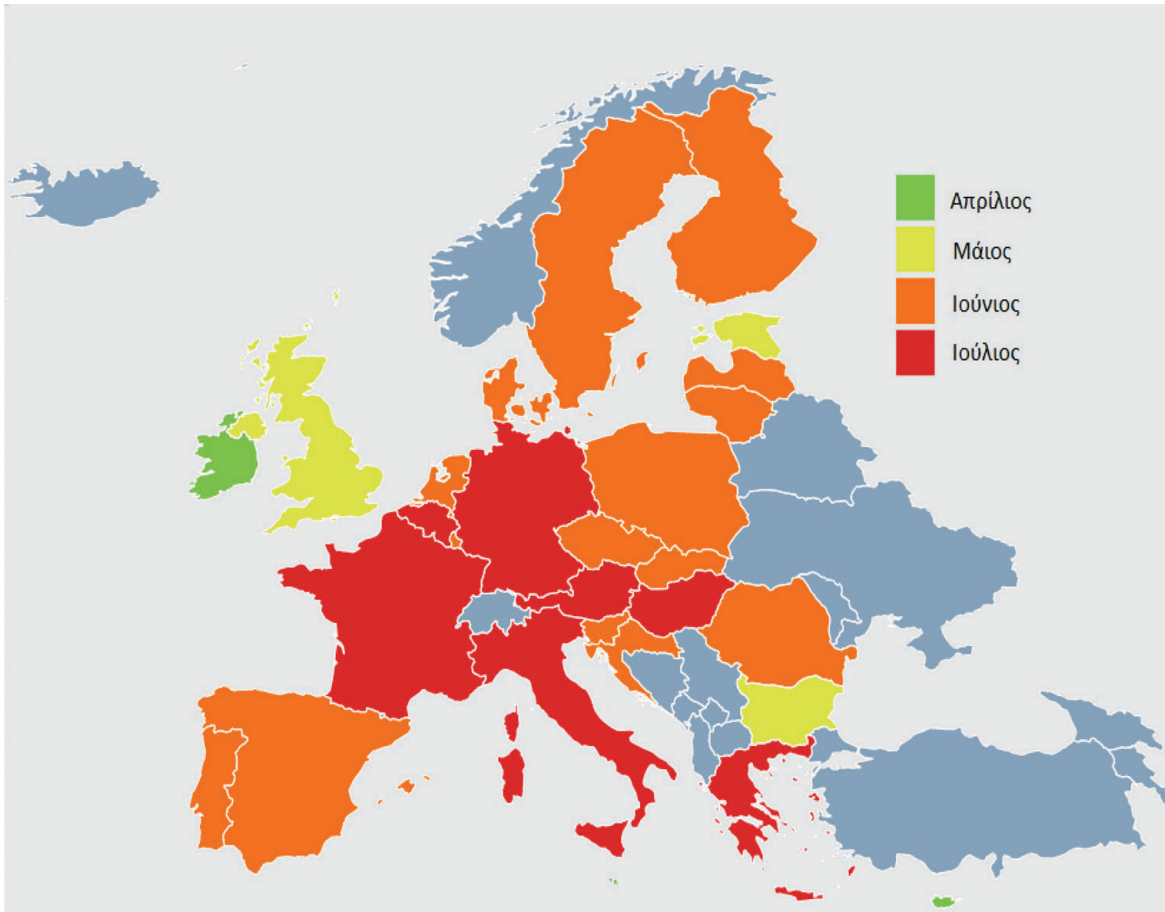
APRIL	8	Cyprus
	17	Malta
	26	Ireland
MAY	8	United Kingdom
	24	Bulgaria
JUNE	27	Estonia
	1	Denmark
	2	Luxembourg
	8	Spain
	10	Portugal
	11	Slovenia
	11	Croatia
	14	Finland
	15	Poland
	18	Latvia
	18	Netherlands
	19	Romania
	20	Lithuania
	21	Slovakia
	22	Czech Republic
	22	Sweden
	JULY	2
5		Germany
8		Italy
10		Greece
15		Belgium
19		Austria
19		France

Πηγή: Rogers & Philippe, 2019, σ. 8,

https://www.institutmolinari.org/wp-content/uploads/sites/17/2019/07/tax_burden_EU_2019.pdf

Η Ημέρα Φορολογικής Απελευθέρωσης για την Ελλάδα είναι ανάλογη των χωρών της κεντρικής Ευρώπης. Αντίθετα, γειτονικές χώρες όπως η Βουλγαρία και η Κύπρος ή χώρες που επίσης βρέθηκαν σε πρόγραμμα διάσωσης όπως η Πορτογαλία και η Ιρλανδία βρίσκονται ανάμεσα στα κράτη με τη μικρότερη φορολογική επιβάρυνση.

Γράφημα 4. Φορολογική απελευθέρωση για τα κράτη της ΕΕ, Οικονομικό Ινστιτούτο Molinari, 2019

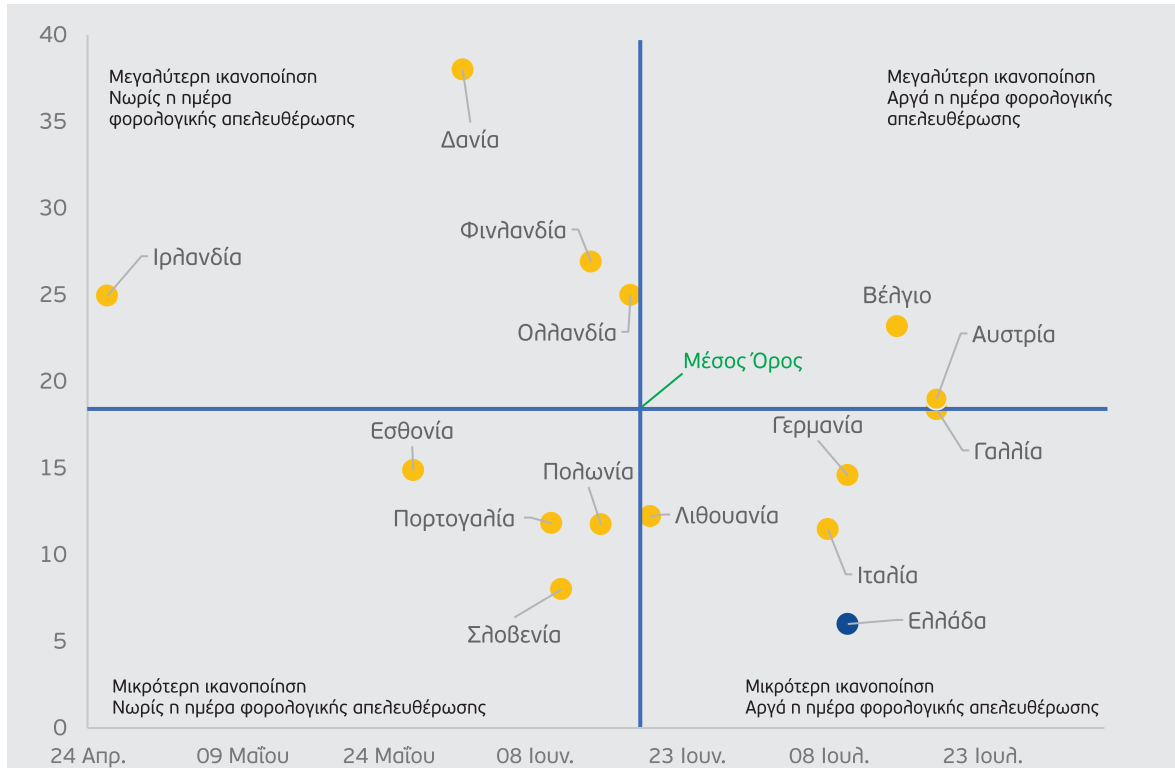
Πηγή: Rogers & Philippe, 2019. Επεξεργασία ΚΕΦΙΜ,

https://www.institutmolinari.org/wp-content/uploads/sites/17/2019/07/tax_burden_EU_2019.pdf

Το Γράφημα 5 αποτυπώνει τον βαθμό ικανοποίησης των πολιτών χωρών-μελών της ΕΕ από υπηρεσίες που απολαμβάνουν βάσει της φορολογικής επιβάρυνσης που υφίστανται.

Η Ελλάδα καταγράφει τον χαμηλότερο βαθμό ικανοποίησης, ενώ παράλληλα έχει μία από τις πέντε υψηλότερες φορολογικές επιβαρύνσεις.

Γράφημα 5. Φορολογική απελευθέρωση κρατών και ικανοποίηση πολιτών από τις υπηρεσίες του κράτους βάσει των φόρων που πληρώνουν

Πηγή: Rogers & Philippe, 2019, σ. 8 & OECD, 2019, σ. 25. Επεξεργασία ΚΕΦίΜ, <https://www.institutmolinari.org/IMG/pdf/tax-burden-eu-2018.pdf>
<https://www.oecd.org/social/risks-that-matter.htm>

Μεθοδολογία και Δεδομένα

Για τον υπολογισμό της Ημέρας Φορολογικής Ελευθερίας, το ΚΕΦΙΜ εφαρμόζει τη μεθοδολογία του Tax Foundation⁵: Υπολογίζει τον λόγο των συνολικών εσόδων του κράτους από φόρους και εισφορές προς το Καθαρό Εθνικό Εισόδημα, και εφαρμόζει αυτό το αποτέλεσμα στις ημέρες του έτους.

Για την καλύτερη προσαρμογή της εκτίμησης του τρέχοντος έτους χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία του Προϋπολογισμού για το 2019 και στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ. Τα δεδομένα σχετικά με τους άμεσους φόρους, τους έμμεσους φόρους και τους φόρους κεφαλαίου προέρχονται από την εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού⁶, ενώ για τις ασφαλιστικές εισφορές τα στοιχεία προέρχονται από την εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού⁷ και την στήλη D612 από την ΕΛΣΤΑΤ για το προηγούμενο έτος, σύμφωνα με την κατάταξη ESA 2010⁸.

Για τον απολογιστικό προσδιορισμό της Ημέρας Φορολογικής Ελευθερίας για τα προηγούμενα έτη χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ. Πιο συγκεκριμένα, για τα έσοδα του κράτους αθροίστηκαν οι εγγραφές D2, D5, D61, και D91 των τριμηνιαίων μη χρηματοοικονομικών λογαριασμών της Γενικής Κυβέρνησης που διατίθενται στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ⁹.

Για το Καθαρό Εθνικό Εισόδημα χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ. Για το 2017, το Καθαρό Εθνικό Εισόδημα εκτιμάται ότι ανήλθε στα €151 δις ευρώ¹⁰. Η πρόβλεψη για το Καθαρό Εθνικό Εισόδημα για το 2018 υπολογίστηκε βάση των δεδομένων του 2017 και της εκτίμησης του ρυθμού ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Για τον προσδιορισμό της Ημέρας Φορολογικής Ελευθερίας του 2019 συνυπολογίζεται επιπλέον και η πρόβλεψη του Προϋπολογισμού του 2019 για τη φετινή ανάπτυξη.

5 York, Mauro, & Wei, 2019, σ. 6

6 Υπουργείο Οικονομικών, 2018, σσ. 42-43.

7 Υπουργείο Οικονομικών, 2018, σσ. 91-92.

8 <http://www.statistics.gr/el/esa-2010>

9 <http://www.statistics.gr/el/statistics/eco>

10 [http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL24/-](http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL24/)

Ευχαριστίες

Το ΚΕΦΙΜ ευχαριστεί θερμά τα μέλη του Επιστημονικού μας Συμβουλίου Παναγιώτη Ευαγγελόπουλο και Σωτήρη Γεωργανά για τις πολύτιμες συμβουλές τους. Ευχαριστούμε ακόμη τον Αντώνιο-Μάριο Κουμπιά στην αρχική ιδέα του οποίου βασίζονται οι έρευνες του ΚΕΦΙΜ για την Ημέρα Φορολογικής Ελευθερίας.

Αναφορές

OECD. (2019). *Risks that Matter*. OECD. Ανάκτηση από <https://www.oecd.org/social/risks-that-matter.htm>

Rogers, J., & Philippe, C. (2019). *The Tax Burden of Typical Workers in the EU 28 - 2018*. Paris-Bruxelles: Institut Économique Molinari. Ανάκτηση από https://www.institut-molinari.org/wp-content/uploads/sites/17/2019/07/tax_burden_EU_2019.pdf

York, E., Mauro, M., & Wei, E. (2019). *Tax Freedom Day 2019*. Washington, D.C: Tax Foundation. Ανάκτηση από <https://files.taxfoundation.org/20190416201309/Tax-Freedom-Day-2019-2.pdf>

Υπουργείο Οικονομικών. (2018). *Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού*. Αθήνα: Υπουργείο Οικονομικών. Ανάκτηση από <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/c8827c35-4399-4fbb-8ea6-aebdc768f4f7/10884664.pdf>

ΚΕΦΪΜ
Μάρκος Δραγούμης

Στέγη Μάρκου Δραγούμη

Μαιζώνος 38, Αθήνα

T: +30 210 523 8373

www.kefim.org

info@kefim.org

www.facebook.com/kefim.org

twitter.com/kefimgr

youtube.com/kefimgr